

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Медичний інститут

Методичні вказівки
до практичного заняття
з теми 7

**«Державне управління та регулювання соціального
страхування.»**

з дисципліни **«Основи медичного та соціального страхування»**
для студентів спеціальності: 229 Громадське здоров'я
денної форми навчання

Суми
Сумський державний університет
2019

Методичні вказівки до практичного заняття з теми 7

«Державне управління та регулювання соціального страхування.» / укладачі:
зав. каф. громадського здоров'я, д.м.н., проф. В.А.Сміянов, ст. викладач О.І.
Сміянова– Суми :Сумський державний університет, 2019. –.

Тема 7. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ.

Сфера соціальної політики - частина політики держави, яка своїми діями пом'якшує негативні наслідки індивідуальної і соціальної нерівності, соціально-економічних потрясінь у суспільстві. Державне регулювання соціально-економічних відносин, соціальної сфери, будучи однією із передумов економічного і соціального розвитку суспільства й особливою формою управління, виступає як найважливіша складова соціально-економічної політики держави.

Вивчення соціальних явищ і процесів, які мають місце у суспільстві, проводиться у всьому світі. Тільки за допомогою досліджень і створення системи державного управління можливо забезпечити задоволення соціальних потреб суспільства та розвиток соціальної сфери. Саме чітка стратегія управління соціальною сферою і соціальними процесами забезпечує вирішення економічних і соціальних завдань розвитку суспільства. Недооцінка ролі соціального державного управління особливо небезпечна в умовах перехідної економіки, тому що саме воно є могутнім засобом пожевлення виробництва, запобігання кризам, усунення соціальних конфліктів, які виникають внаслідок різких економічних перетворень. Ефективне державне управління фондами значно впливає на розвиток соціальної сфери України

На сьогоднішній час система загальнообов'язкового державного соціального страхування є дуже складною щодо адміністрування страхових внесків, обтяжливою для підприємств та неефективною з огляду на адміністративні витрати для забезпечення функціонування чотирьох фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Відповідно до Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування в Україні діють три цільові страхові фонди:

- Фонд соціального страхування України (об'єднані Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань);
- Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;
- Пенсійний фонд України.

Це некомерційні самоврядні організації (крім Пенсійного фонду України, правовий статус якого має особливості), які діють на підставі статутів, що затверджуються правліннями фондів, мають печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, а також емблему.

Організація чинної системи соціального страхування в Україні регламентується "Основами законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (далі — Основи) від 14 січня 1998 р., які відповідно до Конституції України визначають принципи та загальні правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування громадян в Україні.

Право на забезпечення за загальнообов'язковим державним страхуванням мають:

- громадяни України;
- іноземні громадяни, особи без громадянства та члени їхніх сімей, які проживають в Україні, якщо інше не передбачено законодавством України, а також міжнародним договором України, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування громадян України ґрунтується на таких принципах:

- законодавче визначення умов і порядку його здійснення;
- обов'язковість страхування осіб, що працюють на умовах трудового договору (контракту) та інших підставах, передбачених законодавством про працю, та осіб, які забезпечують себе роботою самостійно (члени творчих спілок, творчі працівники, які не є членами творчих спілок), громадян — суб'єктів підприємницької діяльності;
- надання права отримання виплат із загальнообов'язкового державного соціального страхування особам, зайнятим підприємницькою, творчою діяльністю тощо;
- обов'язковість фінансування страховими фондами (установами) витрат, пов'язаних із наданням матеріального забезпечення та соціальних послуг, у обсягах, передбачених законами з окремих видів загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- солідарність та субсидування;
- державне гарантування реалізації застрахованими громадянами своїх прав;
- забезпечення рівня життя, не нижчого за прожитковий мінімум, встановлений законом, шляхом надання пенсій, інших видів соціальних виплат та допомоги, які є основним джерелом існування;
- цільове використання коштів загальнообов'язкового державного страхування;
- паритетність представників усіх суб'єктів загальнообов'язкового державного соціального страхування в управлінні загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Суб'єктами загальнообов'язкового державного соціального страхування є:

- застраховані громадяни, тобто фізичні особи, на користь яких здійснюється цей вид страхування;
- страхувальники (роботодавці та застраховані особи).

Роботодавцями вважаються:

- власники підприємств, установ, організацій, незалежно від форм власності, виду діяльності та господарювання, і фізичні особи, які використовують найману працю;
- власники розташованих в Україні іноземних підприємств, установ та організацій (у т. ч. міжнародних), філій та представництв, які використовують працю найманих працівників, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, ухваленими Верховною Радою України;
- страховики, роль яких виконують цільові страхові фонди з:
  - а) пенсійного страхування;
  - б) медичного страхування;
  - в) страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням;
  - г) страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;
  - д) страхування на випадок безробіття;

Страхові фонди — це некомерційні самоврядні організації, які не можуть займатися іншими видами діяльності, окрім тієї, заради якої їх створено, та не мають права використовувати свої кошти для Цілей, відмінних від тих, що визначають їхню страхову діяльність.

Кошти цільових страхових фондів не включаються до складу Державного бюджету України.

Функції страхових фондів:

- керівництво та управління окремими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- справляння збору та акумуляція страхових внесків;
- контроль за використанням коштів;
- забезпечення фінансування виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням;
- інші функції, визначені статутами.

Усі застраховані громадяни є членами відповідних страхових фондів залежно від виду соціального страхування. Управління страховими фондами здійснюється на паритетній основі державою та представниками суб'єктів соціального страхування.

Об'єктом загальнообов'язкового державного страхування є страховий випадок — подія, із настанням якої у застрахованої особи (члена її сім'ї,

іншої особи) виникає право на отримання матеріального забезпечення та соціальних послуг, передбачених цими Основами.

NB! Пенсійний фонд України є не страховим фондом, а центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується й координується Кабінетом Міністрів України через Міністра праці та соціальної політики. Бюджет Пенсійного фонду України затверджує Кабінет Міністрів України. Незважаючи на те, що норми Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» передбачають перетворення Пенсійного фонду України в неприбуткову самоврядну організацію із повним страховим статусом, відповідного спеціального закону і досі не прийнято.

Під впливом ринкових механізмів сфера соціального захисту постає все більш відкритою, формуються певні вимоги застрахованих осіб до соціального захисту відповідно до власних потреб, роботодавцями пропонуються механізми соціального захисту з низькими витратами. Тому у світі вважається, що найбільш прогресивною формою управління основним компонентом соціального захисту – соціальним страхуванням, є управління на засадах паритетності трьох сторін соціального партнерства.

Цей принцип управління фондами соціального страхування в Україні реалізований. Це стало можливим тільки після прийняття Законів України «Про об'єднання роботодавців» та «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності».

Представники застрахованих осіб та роботодавців делегуються сторонами самостійно. Об'єднання профспілок із набранням чинності законів про соціальне страхування приймають на себе не менш важливу роль ніж раніше, але якісно нову роль в управлінні коштами страхування, а саме, як представники застрахованих осіб працюють у правліннях та Наглядових радах фондів.

Участь соціальних партнерів в управлінні фондами соціального страхування виправдовується наступним:

- знаходження компромісу при визначенні мінімальних розмірів матеріального забезпечення за видами соціального страхування та встановлення оптимальних розмірів страхових внесків;
- підтримується фінансова та адміністративна самостійність системи.

Таке демократичне управління сторонами соціального партнерства потребує зміни світогляду всіх сторін соціального партнерства, які вирішують спільне завдання з урахуванням інтересів кожної сторони, сприятиме прозорості, підзвітності, фінансовому контролю і надійному регулюванню здійснення соціального страхування.

Безпосереднє управління фондами загальнообов'язкового державного соціального здійснюють правління та виконавча дирекція фонду, які

забезпечують визначені законами конкретні види соціального страхування.

До складу правління Фонду входять по 15 представників держави, застрахованих осіб і роботодавців, що виконують свої обов'язки на громадських засадах.

Представники від держави призначаються Кабінетом Міністрів України, представники застрахованих осіб і роботодавців обираються (делегуються) сторонами самостійно.

Термін повноважень членів правління фонду складає шість років і закінчується в день першого засідання нового складу правління.

Правління Фонду очолює голова, що обирається з членів правління Фонду терміном на два роки по черзі від представників кожної сторони. Голова обирається на закритому засіданні правління Фонду. Обраним головою вважається член правління, за якого проголосувало більше половини загальної кількості членів правління. Голова правління має двох заступників, що разом із головою представляють три сторони.

Засідання правління Фонду проводяться відповідно до затвердженого ним плану, але не рідше одного разу у квартал. Позапланові засідання правління Фонду можуть проводитися з ініціативи його голови або за пропозицією більшості членів однієї з трьох представницьких сторін правління або за вимогою однієї третини членів правління Фонду.

Правління правомочне приймати рішення при наявності на засіданні не менше двох третин складу кожної представницької сторони. Рішення вважається прийнятним, якщо за нього проголосувала більшість членів правління із присутніх на засіданні. У випадку рівного розподілу голосів голос голови правління є вирішальним.

Рішення правління Фонду, прийняте в межах його компетенції, є обов'язковим для виконання всіма страхувальниками і застрахованими особами.

Правління страхового фонду має таку компетенцію: затверджує документи, що регламентують внутрішню діяльність фонду, в тому числі виконавчої дирекції; подає у встановленому порядку пропозиції щодо визначення розмірів загальнообов'язкових внесків для забезпечення відповідного виду соціального страхування; затверджує річні бюджети фонду та звіти про їх виконання, порядок використання коштів з окремих видатків бюджету фонду; створює резерви коштів для забезпечення виплат та надання соціальних послуг застрахованим особам; затверджує структуру органів фонду, граничну чисельність працівників, схеми їх посадових окладів та видатки (за погодженням зі спеціальним уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері фінансів, праці та соціальної політики).

Порядок обрання правління страхового фонду визначається законами з окремих видів соціального страхування.

Виконавча дирекція страхового фонду є виконавчим органом правління фонду, який забезпечує виконання рішень правління. Виконавча дирекція є підзвітною правлінню фонду та здійснює діяльність від імені страхового фонду в межах та порядку, що визначаються його статутом та положенням про виконавчу дирекцію, яке затверджується правлінням страхового фонду. Керівник виконавчої дирекції входить до складу правління страхового фонду з правом дорадчого голосу. Робочими органами виконавчої дирекції є її відділення, страхові каси тощо.

Слід зазначити, що позитивні результати з початку діяльності фондів соціального страхування були відчутні майже відразу. Регулярно стала здійснюватися виплата матеріального забезпечення безробітного, ліквідовано заборгованість з виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності, забезпечена регулярність поточних виплат постраждалим на виробництві і значно зменшена заборгованість з виплати відшкодування шкоди минулих років. Збільшилася кількість страхувальників, які до створення фондів не реєструвалися як платники внесків.

Однак, незважаючи на стабільність роботи системи соціального страхування та підвищення розміру поточних страхових виплат за її напрямками, вона ще потребує вдосконалення.

Так, враховуючи світовий досвід, робота з пошуку шляхів вдосконалення підвищення ефективності роботи фондів соціального страхування, в тому числі шляхом більш раціонального використання коштів, які спрямовуються на утримання адміністративного апарату фондів, ведеться постійно.

8 липня 2010 року Верховна Рада України прийняла Закон України *«Про збір та облік єдиного соціального внеску»*.

Його прийняття можна вважати одним із найбільш обґрунтованих шляхів реформування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування, що здійснюватиметься шляхом консолідації з 1 січня 2011 року в одному органі подібних для усіх фондів функцій, а саме: збору страхових внесків, обліку страхувальників, прийняття звітності, контролю за повнотою та своєчасністю сплати страхових внесків, стягнення заборгованості з їх сплати, запровадження єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, який сплачуватиметься одним платіжним дорученням, а також єдиної бази для нарахування внесків, введення однакового звітного періоду, єдиної форми звітності, єдиного реєстру соціального страхування.

У законі визначено права, обов'язки та відповідальність у сфері формування страхових коштів, які окреслені для платників єдиного соціального внеску (роботодавців і застрахованих осіб), органів Пенсійного

фонду України, фондів соціального страхування, Державного казначейства України та інших органів.

Крім того, закон передбачає об'єднання функцій зі збору страхових внесків і контролю за їх сплатою одним органом - Пенсійним фондом України.

Щодо сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2016р. № 1015 змінено розподіл єдиного соціального внеску, зокрема, зменшено відрахування до фондів соціального страхування і збільшено до Пенсійного фонду.

Тепер сума єдиного внеску від **22%**, що сплачується роботодавцем, розподіляється:

– на випадок безробіття - **6,3596 %**;

– у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання - **11,1204 %**;

– пенсійне страхування - **82,52 %**.

(У відсотках до фонду оплати праці це приблизно становитиме: на випадок безробіття – **1,399 %**, з тимчасової втрати працездатності і від нещасних випадків – **2,446 %**, пенсійне – **18,154 %**).

Законом № 1774 внесено зміни до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», якими з 1 січня 2017 року:

- фізичні особи - підприємці, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування, звільняються від сплати за себе єдиного внеску, якщо вони є пенсіонерами за віком або інвалідами та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу (до 01.01.2017р. таку пільгу мали лише фізичні особи - підприємці, які обрали спрощену систему оподаткування);

- запроваджено обов'язкову сплату єдиного внеску для фізичних осіб – підприємців (крім тих, які обрали спрощену систему оподаткування) та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, у сумі, що не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску (**22% x 3200 грн. = 704 грн., тобто 22%** від мінімального розміру заробітної плати), незалежно від отримання доходу (прибутку) у місяці нарахування єдиного внеску;

- для платників, віднесених до першої групи платників єдиного податку, що визначені у підпункті 1 пункту 291.4 статті 291 Податкового кодексу України (фізичні особи - підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 300000 гривень) сума єдиного соціального внеску не може бути менше 0,5

мінімального страхового внеску з зарахуванням відповідних періодів здійснення підприємницької діяльності до страхового стажу, який обчислюється відповідно до статті 24 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», пропорційно сплаченому єдиному внеску (тобто для цих осіб обов'язковий мінімальний страховий внесок зменшено вдвічі).

Основні джерела коштів на загальнообов'язкове державне соціальне страхування — це внески роботодавців та застрахованих осіб. Бюджетні та інші джерела коштів для соціального страхування передбачаються відповідними законами з окремих видів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Розміри внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування з кожного його виду визначається, виходячи з того, які види соціального захисту вони повинні забезпечувати:

- надання особам матеріального забезпечення та соціальних послуг, передбачених законодавством;
- фінансування заходів спрямованих на попередження виникнення страхових випадків;
- створення резерву коштів для забезпечення виплат та надання соціальних послуг застрахованим особам;
- покриття витрат страховика, пов'язаних із здійсненням загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Розмір страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування залежно від його виду щорічно встановлюється Верховною Радою України у відсотках:

- для роботодавців — до суми фактичних витрат на оплату праці та інших виплат найманим працівникам, які підлягають оподаткуванню прибутковим податком з громадян;
- для фізичних осіб — до сум оподаткованого доходу (прибутку).

Внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійних захворювань сплачує виключно роботодавець.

Джерела та порядок формування коштів цільових страхових фондів для забезпечення осіб, які повністю або на певний час звільняються від сплати внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, визначаються законами України з окремих видів обов'язкового державного соціального страхування.

Форми використання засобів соціального страхування:

- грошові виплати;

- пільги;
- фінансування послуг.

Виплати і пільги за своїм функціональним призначенням можуть бути представлені двома групами:

- а) виплати і пільги, отримання яких зумовлене участю людини в суспільній праці та економічними характеристиками самої праці (трудовий стаж, умови праці, величина заробітної плати);
- б) виплати та пільги, які покликані зменшити негативний вплив певних соціальних факторів (виплати інвалідам війни, непрацевдатним від народження, малозабезпеченим сім'ям з дітьми, затрати на протезування, навчання та працевлаштування інвалідів тощо).

Виплати та пільги мають дві основні форми:

- *грошові виплати* (пенсії та грошова допомога);
- *безплатні та пільгові послуги*.

Пенсія — гарантована щомісячна грошова виплата для забезпечення громадян у старості на випадок повної або часткової непрацевдатності, втрати годувальника, а також у зв'язку з досягненням законодавчо встановленого стажу роботи у сферах трудової діяльності. Пенсійні виплати мають страхову природу. Трудящі, їхні сім'ї і, з настанням страхового випадку, ті, що з огляду на обставини не брали участі в трудовому процесі, а за законом мають право на пенсійне забезпечення, отримують його із спеціального Пенсійного фонду, який створюється за рахунок внесків страхувальників до Фонду соціального страхування.

Величина ресурсів соціального страхування, спрямованих на пенсійне забезпечення, визначається демографічними та економічними чинниками.

До демографічних чинників відносять:

- середню тривалість життя та її динаміку;
- кількість людей пенсійного віку;
- чисельність працевдатного населення і т. ін. До економічних чинників відносять:
- економічний стан країни в цілому;
- співвідношення рівнів заробітної плати та пенсії;
- надбавки за стаж, умови роботи тощо;
- наявність та питома вага осіб, котрі мають право на пільги при визначенні рівня пенсійного забезпечення тощо.

Залежно від причини, що обумовлює право на отримання пенсії, розрізняють *трудові* та *соціальні* пенсії.

Трудові пенсії: за віком, за інвалідністю, при втраті годувальника, за вислугу літ.

Соціальні пенсії призначаються непрацездатним громадянам, котрі не мають права на трудову пенсію.

Право на отримання трудової пенсії мають особи з певним стажем суспільно-корисної роботи за умови сплати відповідними підприємствами та організаціями страхових внесків до Державного пенсійного фонду.

Розмір трудової пенсії, як правило, порівнюється із заробітком у минулому і встановлюється у відсотках до нього на загальних або пільгових засадах.

Розмір соціальних пенсій, що сплачуються непрацездатним громадянам, якщо у них немає права на трудову пенсію, визначається за категоріями у відсотках до мінімальної пенсії за віком.

Наявність соціальних пенсій дає змогу охопити державним соціальним страхуванням усіх громадян, гарантувати їм мінімальний рівень матеріального добробуту незалежно від наявності трудового стажу.

Виплати на допомогу — гарантовані грошові виплати при тимчасовій перерві в роботі, а також компенсації підвищення виплат, спричинених певними подіями. Їх поділяють на дві групи:

- виплати з тимчасової непрацездатності у зв'язку з доглядом за дитиною, вагітністю та пологами;
- виплати у зв'язку з народженням дитини, виплати на похорони працівникам або членам сім'ї.

NB! Виплати на дітей малозабезпеченим сім'ям не входять до жодної з груп, оскільки вони залежать від рівня доходів сім'ї.

Виплати з безробіття — здійснюються за рахунок фондів соціального страхування та позабюджетних фондів сприяння зайнятості. Головне призначення цієї виплати — недопущення різкого падіння доходів працівників, що тимчасово втратили роботу.

Розмір виплат з безробіття встановлюється у відсотках від заробітної плати і становить не менше 1/2 її величини за останнім місцем роботи.

Фінансування послуг, що здійснюються по лінії соціального страхування, спрямоване на задоволення потреб певних груп непрацездатних громадян, зокрема:

- утримання будинків-інтернатів для дітей та громадян похилого віку;
- покриття затрат на лікування та відпочинок престарілих і інвалідів;
- працевлаштування інвалідів;
- протезування та надання інших медичних послуг;
- оплата пільг.

Із фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування здійснюються такі види соціальних послуг та матеріального забезпечення (ст. 25 Основ):

1) пенсійне страхування, яке включає:

- виплати пенсії за віком, за інвалідністю внаслідок загального захворювання (в т. ч. каліцтва, не пов'язаного з роботою, інвалідності з дитинства);
- пенсії у зв'язку з втратою годувальника, крім передбачених пунктом 4 цієї статті;
- медичні профілактично-реабілітаційні заходи;
- допомогу на поховання пенсіонерів;

2) медичне страхування:

- діагностика та амбулаторне лікування;
- стаціонарне лікування;
- надання готових лікарських засобів та виробів медичного призначення;
- профілактичні та освітні заходи;
- забезпечення медичної реабілітації осіб, які перенесли особливо важкі операції або мають хронічні захворювання.

Обсяг послуг, що надаються за рахунок коштів обов'язкового медичного страхування, визначається базовою та територіальними програмами обов'язкового медичного страхування, які затверджуються в порядку, встановленому законодавством;

3) страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням:

- допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю (включаючи догляд за хворою дитиною).
- допомога у зв'язку з вагітністю та пологами;
- допомога у зв'язку з народженням дитини та доглядом за нею;
- допомога на поховання (крім поховання пенсіонерів, безробітних та осіб, які померли від нещасного випадку на виробництві);
- забезпечення оздоровчих заходів;

4) страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання:

- превентивні заходи щодо попередження нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;
- відновлення здоров'я та працездатності потерпілого;
- допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання;
- відшкодування збитків, заподіяних працівникові каліцтвом чи іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ним своїх трудових зобов'язань;
- пенсії з інвалідності внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання;

- пенсія у зв'язку із втратою годувальника, який помер внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання;
- допомога на поховання осіб, померлих внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання;

5) страхування від безробіття включає:

- допомогу з безробіття;
- відшкодування витрат, пов'язаних із професійною підготовкою або перепідготовкою та профорієнтацією;
- матеріальну допомогу безробітному та членам його сім'ї;
- дотацію роботодавцю для створення робочих місць;
- допомогу на поховання безробітного.

Доповнення переліку форм матеріального забезпечення та соціальних послуг, які надаються особам за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, можуть бути регламентовані законами України з окремих видів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Підставами для призупинення виплат і надання соціальних послуг можуть бути:

- призначення виплат та надання послуг на підставі документів, що мають недостовірну інформацію;
- спричинення страхового випадку діями, які вимагають кримінальної відповідальності;
- спричинення страхового випадку навмисними діями особи;
- невиконання застрахованою особою своїх обов'язків щодо загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- інші випадки, передбачені законодавством України.

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняття «сфера соціальної політики».
2. Скільки в Україні діє цільових страхових фондів. Назвіть їх.
3. Хто є суб'єктами загальнообов'язкового державного соціального страхування?
4. Що є об'єктом загальнообов'язкового державного страхування?
5. Що таке страховий фонд?
6. Як здійснюється безпосереднє управління фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування?
7. Назвіть функції Правління фонду соціального страхування.
8. Назвіть функції Виконавчої дирекції фонду соціального страхування.
9. Як здійснюється сплата єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування?

10. Вкажіть основні джерела коштів на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
11. В яких формах використовуються засоби соціального страхування?
12. Назвіть основні форми виплат та пільг.
13. Назвіть обсяг послуг, що надаються за рахунок коштів обов'язкового медичного страхування.

Література

1. Закон України “Про внески на деякі види загальнообов’язкового державного соціального страхування” від 11.01.2001 р. №2213-III;
2. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» 2000, №22, ст.171;
3. Закон України «Про страхування» від 07.03.96, ВВР, 1996, N 18, ст. 79;
4. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням».
5. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, N 23, ст.121).
6. Соціальне страхування : підруч. / за ред. О. П. Кириленко та В. С. Толуб’яка. – Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2016. – 516 с.
6. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. — 5-те вид., К.: Знання, 2006. — 351 с.
7. Конопліна Ю.С. Соціальне страхування: Навчальний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга». 2008 – 224 с.
8. Юрій С.І., Шаварина М.П., Шаманська Н.В. Соціальне страхування: Підручник. - К.: Кондор. - 2004. - 464 с.
9. Оселедець С. С. Страхування: підручник – видання 2-ге, перероб. І доп.- К.: КНЕУ, 2002. – 599с.